

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl předsedkyní senátu Mgr. Karolínou Šorbanovou jako samosoudkyní v právní věci žalobce: **Ing. E. K.**, nar. [redacted] trvale bytem [redacted] zastoupený JUDr. Viktorem Rossmannem, advokátem se sídlem Senovážné náměstí 1464/6, Praha 1, proti žalované: **Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.**, IČ: 60192852, se sídlem Bělehradská 128/222, Praha 2, zastoupená JUDr. Ludmilou Pávkovou, advokátkou, se sídlem Kodaňská 25, Praha 10, o **16.597,36 Kč s přísl.**,

t a k t o:

- I. **Žaloba** na uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 16.597,36 Kč s 8,05% úrokem z prodlení ročně od 20. 10. 2016 do zaplacení, se **zamítá.**
- II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se podanou žalobou domáhal po žalované zaplacení shora uvedené částky s následujícími tvrzeními. Žalobce uzavřel se žalovanou dne [redacted] Smlouvu o stavebním spoření číslo [redacted] Přípisem ze dne [redacted] oznámila žalovaná žalobci, že bylo ke dni [redacted] evidováno překročení cílové částky dle smlouvy a došlo k dosažení účelu smlouvy a vyzvala je, aby do [redacted] předal žalované prohlášení a pokyn, kde by došlo k zaslání zůstatku naspořené dle Smlouvy o stavebním spoření. Dle žalobce však nedošlo k zániku smlouvy dle ustanovení § 603 občanského zákoníku, dle žalobce i nadále smlouva mezi účastníky trvá, když žalovaná nemohla od smlouvy ani odstoupit, ani ji vypovědět. Žalobce nesouhlasí s tím, že došlo

k zániku smlouvy naspořením cílové částky ve smyslu čl. 1., odst. 1 a 2, všeobecných obchodních podmínek stavebního spoření žalované (dále jen „VOP“). Žalobce má za to, že ve smyslu ustanovení čl. 9. odst. 7 VOP platí, že „účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru, stavební spořitelna považuje za novou cílovou částku a rozdíl úhrady, vzniklý navýšením cílové částky, stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka“. Dle žalobce, tak není pravdou, že by bylo přespoření nepřípustné a že by v jeho důsledku mohlo dojít k ukončení předmětné smlouvy. Ve smyslu ustanovení čl. 15. odst. 1 VOP platí, že pokud účastník nepřijme přidělení cílové částky, nebo neodevzdá-li ve stanovené lhůtě prohlášení o přijetí přidělení, nebo přijetí přidělení odvolá, smlouva pokračuje. Žalobce tyto skutečnosti sdělil žalované přípisem ze dne [REDAKCE]. Mezi účastníky pak proběhla v měsíci červnu a květnu korespondence, dne [REDAKCE] pak žalovaný svévolně zrušil žalobcův účet stavebního spoření a zaslal žalobci výzvu k vyzvednutí částky [REDAKCE]. Zároveň byla strhnutá částka [REDAKCE] jako úhrada platby za poštovní poukázku. Vzhledem k tomu, že částka [REDAKCE] byla dle žalobce tomuto stržena svévolně, domáhal se její úhrady spolu s částkou [REDAKCE] představující zúročení spořené částky za období [REDAKCE] po žalované a v tomto směru byla i podána žaloba k zdejšímu soudu, jež byla vedena pod sp. zn. [REDAKCE]. Uvedené řízení pak bylo nepravomocně zastaveno z důvodu, že žalovaná tuto částku žalobci uhradila a žalobce vzal žalobu zpět. Z tohoto důvodu má pak žalobce za to, že žalovaná si je vědoma svého závazku a souhlasí s ním. Pro účely tohoto řízení je tedy splněna podmínka dle ustanovení § 2054 odst. 2 občanského zákoníku a žalobce požádal, aby k ní soud přihlížel. Dle žalobce žalovaná uzavřela smlouvu se žalobcem, jako spotřebitelem, žalovaná následně zneužila svého postavení podnikatele a zrušila garantovaný produkt, který se pro žalovanou stal „nepohodlný“, ačkoliv k tomu nebyly naplněny ani smluvní, ani zákonné podmínky. Žalovaná částka představuje zúročení spořené částky v období od [REDAKCE] do [REDAKCE] a představuje tak škodu, která žalobci vznikla jednáním žalované, když žalovaná porušila svoji smluvní zákonnou povinnost pokračovat ve smlouvě o stavebním spoření, ačkoliv nedošlo k zániku smlouvy mezi účastníky, ani k platnému ukončení smlouvy. K dotazu soudu, žalobce tvrdil, že nikdy nepožádal žalovanou písemně o navýšení cílové částky dohodnuté mezi účastníky ve výši [REDAKCE].

Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že uplatněný nárok neuznává a vyjádřila se tak, že mezi účastníky došlo k uzavření smlouvy o stavebním spoření číslo [REDAKCE] jejíž nedílnou součástí byly i Všeobecné obchodní podmínky. Dle žalované došlo k uzavření smlouvy k datu [REDAKCE], cílovou částkou, na které byla smlouva o stavebním spoření stanovena, byla ve výši [REDAKCE] Kč. Cílová částka byla na účtu evidována k datu [REDAKCE]. Žalovaná nesporevala, že dopisem ze dne [REDAKCE] oznámila žalobci, že došlo k naspoření cílové částky, přespoření pak není přípustné, žalovaná nesouhlasila s dalším navýšením cílové částky a jelikož byla cílová částka naspořená, došlo k dosažení účelu smlouvy ve smyslu ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb., a žalovaná je povinna vyplatit zůstatek účtu stavebního spoření. Dle žalované nedošlo z její strany k porušení jakékoliv smluvní či zákonné povinnosti, dle jejího právního názoru Smlouva o stavebním spoření je smlouvou uzavřenou na dobu určitou s tím, že smlouva zaniká, nedohodnou-li se smluvní strany jinak, uplynutím doby, na kterou byla smlouva uzavřena. Doba trvání práv a povinností může být určena pevně stanovenou délkou, stanovena konkrétním datem, anebo v návaznosti na určitou skutečnost, jež v budoucnu nastane. Dočasnost vztahu mezi žalobcem a žalovanou ze Smlouvy o stavebním spoření plyne z jeho samotné podstaty účelu, to znamená s ohledem na ustanovení čl. 1 odst. 1 a 2 VOP je smlouva uzavřena „na určitou cílovou

částku“. Cílem a účelem Smlouvy o stavebním spoření je tedy spořit a naspořit předem stanovenou částku, jakmile je cíle a účelu smlouvy dosaženo, smlouva zaniká. Žalovaná odkázala rovněž na rozhodnutí jiných soudů v obdobných věcech. K věci, vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 31C 220/2015 žalovaná uvedla, že z její strany došlo k zaplacení částky z toho důvodu, že se jednalo o bagatelní spor, který byl ekonomicky neúnosně nákladný, a proto se žalovaná tento spor rozhodla ukončit úhradou žalované částky, v žádném případě pak nelze takový postup žalované považovat za uznání jakéhokoliv dluhu ve vztahu k žalobci. Žalovaná rovněž uvedla, že pokud omylem byla žalobci zaslána výzva k doplacení částek na účet Smlouvy o stavebním spoření po zániku této smlouvy, stalo se tak ryze nedopatřením, administrativním pochybením z její strany.

Mezi účastníky nebylo sporu o následujících skutečnostech: Mezi účastníky došlo k uzavření Smlouvy o stavebním spoření č. [REDAKCE], kdy mezi účastníky bylo sporu pouze o skutečnost, kdy došlo k uzavření smlouvy zda dne [REDAKCE] dle data v návrhu, či k uzavření došlo akceptací žalované dne [REDAKCE], dále mezi účastníky nebylo sporu o skutečnosti, že ke dni [REDAKCE] došlo k naspoření cílové částky ve výši [REDAKCE] Kč. Mezi účastníky bylo sporu o skutečnosti, zda došlo k ukončení smlouvy o stavebním spoření mezi účastníky, zda došlo ke škodě na straně žalobce a zda ze strany žalované došlo k neplatnému ukončení smlouvy.

Na základě provedeného dokazování má soud za prokázány následující skutečnosti: Dne [REDAKCE] byl podán žalobcem k Všeobecné stavební spořitelně Komerční banky, a.s., návrh na uzavření Smlouvy o stavebním spoření na cílovou částku [REDAKCE] Kč. Zároveň žalobce potvrdil, že obdržel kopii tohoto návrhu a Všeobecné obchodní podmínky stavební spořitelny, platné pro tento smluvní vztah (dále jen VOP), (prokázáno návrhem na uzavření smlouvy číslo [REDAKCE]. Žalovaná dne [REDAKCE] uvedla, že přijala návrh na uzavření smlouvy o stavebním spoření se žalobcem, číslo smlouvy [REDAKCE], cílová částka je [REDAKCE]-Kč a datum uzavření smlouvy je dne [REDAKCE] (prokázáno přijetím návrhu na uzavření smlouvy o stavebním spoření ze dne [REDAKCE]). Nedílnou součástí smlouvy byly i Všeobecné obchodní podmínky stavebního spoření (prokázáno návrhem i přijetím návrhu). V rámci těchto VOP v části I. Smlouvy o stavebním spoření, v čl. 1, je v odst. 1 stanoveno, že předmětem smlouvy o stavebním spoření je závazek účastníka, spořit dohodnutou částku a jeho nárok na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření v souladu s těmito Všeobecnými obchodními podmínkami (dále jen VOP) se zákonem. Dle odst. 2 smlouva musí být uzavřena písemně, na určitou cílovou částku, dohodnutou mezi stavební spořitelnou a účastníkem.

Všeobecné obchodní podmínky jsou systematicky rozděleny tak, že jsou zde jednotlivé oddíly, které jsou označeny římskými číslicemi I. až IX. a dále pak jednotlivé oddíly jsou pak ještě členěny na jednotlivé články s konkrétními odstavci. V rámci oddílů I. Smlouva o stavebním spoření je uvedena smlouva o stavebním spoření, jakým spořením se uzavírá, jak je stanovena cílová částka, varianty spoření, způsob uzavření smlouvy, úhrada za uzavření smlouvy. V samostatném oddíle II. Vklady na účtech účastníků jsou pak v jednotlivých člancích upraveny vklady stavebního spoření. V oddíle III. Státní podpora je v samostatném článku č. 8 řešena tato podpora. V samostatném oddíle IV. Změna smlouvy o stavebním spoření je v čl. 9 řešeno zvýšení a snížení cílové částky, změna varianty, kdy pod odstavcem 1 je uvedeno „na písemnou žádost účastníka může stavební spořitelna zvýšit cílovou částku stavebního spoření“. Úhradu ve výši 1% částky, o kterou byla cílová částka zvýšena, účtuje stavební spořitelna k tíži účastníka. Pod odstavcem 2 uvedeno mimo jiné „po přidělení cílové částky, ji lze zvýšit jen tehdy,

nebylo-li zahájeno její vyplácení a vzdal-li se účastník všech práv, která mu vyplývala z dosaženého přidělení“. V odstavci 6 je stanoveno, že jiné změny smlouvy podléhají písemnému schválení stavební spořitelnou, která je může vázat na splnění určitých podmínek. V odstavci 7 je uvedeno: Přespoření cílové částky se rozumí vztah, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší, než sjednaná cílová částka. Přespoření cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přepořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru, stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady, vzniklý navýšením cílové částky, stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět. V článku 10 jsou pak stanoveny podmínky výpovědi smlouvy. V oddíle V. Přidělení cílové částky, jsou pak v čl. 11 až 15 stanoveny otázky disponibilních zdrojů, předpoklady pro přidělení cílové částky a stanovení pořadí přidělení, oznámení o přidělení cílové částky a rezervace cílové částky a pokračování smlouvy. V článku 15 je mimo jiné stanoveno, pokud účastník nepřijme přidělení cílové částky, nebo neodevzdá-li ve stanovené lhůtě prohlášení o přijetí přidělení, nebo přijetí přidělení odvolá, smlouva pokračuje. V odstavci 2 čl.15, pokud účastník ve smlouvě pokračuje, je oprávněn kdykoliv využít svá práva, vyplývající z přidělené cílové částky. V takovém případě je stavební spořitelna povinna účastníkovi přednostně rezervovat cílovou částku, odpovídající nároku, který účastníkovi vznikne po uplynutí tří měsíců po jeho prohlášení o využití svých práv. V oddíle VI. je pak řešen úvěr, a to pod články 16 až 21. V oddíle VII. je řešen převod práv, vyplývající ze smlouvy, a to pod články 22 až 23. V oddíle VIII. je v člancích 24 až 28 řešen obchodní styk mezi účastníky a závěrečná ustanovení v oddíle IX. jsou řešeny v člancích 29 až 33 (prokázáno VOP). Výpisy z účtu ke stavebnímu spoření pak bylo prokázáno, že žalobce spořil u žalované v období od uzavření smlouvy měsíčně částku ve výši [REDAKCE] Kč, ze strany žalované byly připsovány úroky a státní podpora, ke dni [REDAKCE] pak došlo k naspoření částky ve výši [REDAKCE] Kč, na účet bylo spořeno i po [REDAKCE], avšak nikoliv pravidelně, kdy v roce [REDAKCE] ze strany žalobce nebyla hrazena na spoření žádná částka, v roce [REDAKCE] došlo ke spoření ze strany žalobce, kdy byla jednak zaplacená celkově za celý rok vyšší částka, než [REDAKCE] Kč měsíčně a zůstatek ke dni [REDAKCE] byl ve výši [REDAKCE] Kč. Rovněž byly připsovány úroky z vkladu, úroky ze státní podpory a naopak odepisovány daně z úroku z vkladu, daně z úroku ze státní podpory a úhrady za roční výpisy, rovněž byla ke dni [REDAKCE] odečtena úhrada za zvýšení cílové částky ve výši [REDAKCE],- Kč. V roce [REDAKCE] bylo rovněž spořeno ze strany žalobce, dospělo se ke konečné částce [REDAKCE] Kč (prokázáno výpisy z účtu stavebního spoření žalobce u žalované za roky 2001 až 2015). Soud má dále za prokázané, že žalobce byl v červnu [REDAKCE] vyzván k doplacení spoření na Smlouvu o stavebním spoření, kdy dle žalované vznikl nedoplatek ve výši [REDAKCE]-Kč, žalobce byl vyzván k uhrazení tohoto nedoplatku s tím, že zde byl upozorněn, že nemá-li zájem dále spořit, může zdarma ukončit smlouvu (prokázáno výzvou žalované žalobci ze dne [REDAKCE]). Oznámením o ukončení Smlouvy o stavebním spoření má soud za prokázané, že dopisem ze dne 15. 5. 2015 žalovaná informovala žalobce, že došlo k naspoření cílové částky, zaslala žalobci oznámení – prohlášení klienta, kdy byl vyzván, aby prohlášení vrátil nejpozději do 15. 6. 2015, aby mu mohl být zůstatek vyplacen (prokázáno dopisem žalované žalobci ze dne 15. 5. 2015). Oznámením o ukončení smlouvy ze dne 24. 6. 2015 má soud za prokázané, že mezi účastníky proběhla korespondence ohledně nesouhlasu žalobce s ukončením smlouvy (rovněž prokázáno korespondencí mezi účastníky ze dne 29. 6. 2015, ze dne 25. 5. 2015, dopisem ze dne 24. 7. 2015, ze dne 12. 10. 2016).

Z provedených důkazů soud zjistil následující skutkový stav: Mezi žalobcem a

žalovanou došlo dne [redacted] akceptací žalované k uzavření Smlouvy o stavebním spoření č. [redacted] na cílovou částku [redacted]-Kč. Součástí smlouvy byly i VOP. Žalobce nikdy nepožádal písemně o navýšení cílové částky. Ke dni [redacted] došlo k překročení cílové částky, kdy byla naspořena částka ve výši [redacted] Kč, žalobce byl v červnu [redacted] vyzván k doplacení spoření na Smlouvu o stavebním spoření, kdy dle žalované vznikl nedoplatek ve výši [redacted]-Kč, žalobce byl vyzván k uhrazení tohoto nedoplatku s tím, že zde byl upozorněn, že nemá-li zájem dále spořit, může zdarma ukončit smlouvu, v roce 2014 pak došlo ke spoření ze strany žalobce, kdy byla jednak zaplacená celkově za celý rok vyšší částka, než [redacted]-Kč měsíčně a zůstatek ke dni [redacted] byl pak ve výši [redacted] Kč. Rovněž byly připisovány úroky z vkladu, úroky ze státní podpory a naopak odepisovány daně z úroku z vkladu, daně z úroku ze státní podpory a úhrady za roční výpisy, rovněž byla ke dni [redacted] odečtena úhrada za zvýšení cílové částky ve výši [redacted] Kč. V roce [redacted] bylo rovněž spořeno ze strany žalobce, celkem byla naspořena částka [redacted] Kč. Dne 15. 5. 2015 oznámila žalovaná žalobci, že došlo k naspoření cílové částky, a tedy k ukončení smlouvy o stavebním spoření, vyzvala žalobce, aby sdělil, na jaký účet má být cílová částka zaslána, s tímto postupem však žalobce nesouhlasil, když má za to, že smlouva i nadále trvá.

Dle § 1 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření (dále jen zákon o stavebním spoření) stavební spoření je účelové spoření, spočívající za a) v přijímání vkladů od účastníků stavebního spoření, za b) v poskytování úvěrů účastníkům stavebního spoření, za c) v poskytování příspěvku fyzickým osobám, účastníkům stavebního spoření.

Dle § 5 odst. 1 zákona o stavebním spoření osoba, která uzavře se stavební spořitelnou smlouvu o stavebním spoření, se stává účastníkem. Dle odst. 2 účastník má právo na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření, na financování bytových potřeb po splnění podmínek tohoto zákona a podmínek, stanovených stavební spořitelnou ve Všeobecných obchodních podmínkách, zejména po splnění předpokladů zajištění jeho návratnosti. Dle odst. 5 výše uvedeného ustanovení, stavební spořitelna může poskytnout účastníkovi úvěr do výše cílové částky, který slouží k úhradě nákladů na řešení bytových potřeb i v případě, kdy účastník nemá ještě nárok na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření. Dle odst. 9 cílová částka se rovná součtu vkladů, státní podpory, úvěru ze stavebního spoření a úroku z vkladů a státní podpory, po odečtení daně z příjmu z těchto úroků. Uspořená částka se rovná součtu vkladů, úroků z vkladů a úroků z připsaných záloh státní podpory, snížené o daň z příjmu z těchto úroků a o úhrady účtované stavební spořitelnou. Dle odst. 10 doba spoření začíná dnem uzavření smlouvy a končí dnem uzavření smlouvy o úvěru ze stavebního spoření, nejdříve však uplynutím čekací doby podle odst. 4, kdy délka čekací doby na poskytnutí peněžních prostředků z úvěru ze stavebního spoření, nesmí být kratší než 24 měsíců od počátku doby spoření a závisí na podmínkách stanovených stavební spořitelnou ve Všeobecných obchodních podmínkách, nebo vyplacení zůstatku účtu stavebního spoření účastníka, nejpozději však dnem ukončení smlouvy, nebo zánikem právnické osoby, jako účastníka. Dle odst. 11 smlouva musí obsahovat do ukončení doby spoření nejdéle po dobu 6 let ode dne jejího uzavření, vyšší výplaty, nebo stanovení výše úplaty za vedení účtu stavebního spoření.

Po právní stránce pak soud dospěl k závěru, že mezi účastníky došlo dne [redacted] akceptací žalované k uzavření Smlouvy o stavebním spoření č. [redacted] na cílovou částku [redacted] Kč. Součástí smlouvy byly i VOP. K zániku právního poměru mezi účastníky došlo časově prvním překročením cílové částky, tj. ke dni [redacted]

aniž ještě před tímto překročením došlo k písemnému návrhu a písemné akceptaci dle čl. 9 odst. 1 VOP, který stanoví, že stavební spořitelna může na písemnou žádost účastníka zvýšit cílovou částku stavebního spoření. Vzhledem k tomu, že žalobce písemně nepožádal žalovanou o zvýšení cílové částky, právní poměr mezi účastníky zanikl bez dalšího. Účelu smlouvy bylo dosaženo již časově prvním překročením cílové částky a ta zanikla, neboť zde chybí změna smlouvy ve smyslu písemné dohody stran na navýšení cílové částky. Nelze postupovat dle článku 9 odst. 7 VOP, když smlouva o stavebním spoření je povinně písemná, i dodatky a změny smlouvy lze činit jen písemně. Konkrétně čl. 9 odst. 7 VOP pak reaguje na přespoření cílové částky, kdy zůstatek na účtu vlastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Samotné přespoření cílové částky není přípustné a v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku, zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru, stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady, vzniklý navýšením cílové částky, stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Tento článek Všeobecných obchodních podmínek, jak je začleněn systematicky do Všeobecných obchodních podmínek, svým účelem má být chápán tak, že se týká situace, pokud z hlediska technického dojde k překročení cílové částky, připsáním například úroků, dále podpory, státní podpory ze stavebního spoření a dojde tak k navýšení cílové částky. Dle soudu tak nebylo účelu smlouvy dosaženo až v době, kdy žalovaná Smlouvu o stavebním spoření „ukončila“, nýbrž již v době, kdy došlo k prvnímu přespoření cílové částky. Není ani v souladu s VOP žalované, aby přespořená částka byla automaticky považována za novou cílovou částku, kdy zvýšit cílovou částku stavebního spoření lze jen na písemnou žádost účastníka. Čl.15 VOP, který se týká pokračování smlouvy pak nelze v žádném případě použít, jak tvrdí žalobce, když jak vyplývá ze systematické uspořádání VOP se tento výslovně týká úplně jiné situace, kdy ještě není naspořena cílová částka stanovená ve smlouvě, ale účastník po uzavření smlouvy a splnění podmínek stanovených v oddíle V. o ni požádá a například v průběhu rozhodování žalované o přidělení cílové částky dojde ke změně situace u účastníka stavebního spoření, jenž už nemusí mít zájem o přidělení cílové částky. Z těchto důvodů dospěl soud k závěru, že účelu smlouvy a k zániku smlouvy mezi účastníky došlo dne [redacted], tudíž nemohlo ze strany žalované dojít k tvrzenému protiprávnímu jednání po [redacted] či neplatnému ukončení smlouvy či zrušení účtu po této době, jak tvrdí žalobce a nemohlo tak ani dojít ke vzniku škody na straně žalobce. Úkon žalované -Výzva žalobci k zaplacení ze dne 16.6.2014 pak žádným způsobem neměl vliv na skončení právního vztahu mezi účastníky ke dni [redacted]. V žádném případě pak nelze počínání žalované- zaplacení částky ve výši [redacted] Kč v řízení vedeném u zdejšího soudu po sp.zn. [redacted] považovat dle § 2054 obč.an.zák. za uznání dluhu k žalované částce s ohledem na shora uvedené právní závěry. Z těchto důvodů soud žalobu zamítl, jak uvedeno ve výroku I. rozsudku

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 150 o. s. ř., kdy jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela, nebo zčásti přiznat. Soud žalované, která by s ohledem na úspěch ve sporu, měla právo na náhradu nákladů řízení, však toto právo dle § 150 o.s.ř. nepřiznal, kdy shledal na její straně důvody zvláštního zřetele hodné pro její nepřiznání. Sama žalovaná v oblasti stavebního spoření ze své pozice má být znalou dané problematiky, žalovaná vypracovávala VOP, které svými ustanoveními vzbudily pochyby v právním výkladu, navíc svým jednáním- zasláním výzvy k doplacení částek na stavební spoření vyvolala v žalobci mylný dojem, že smlouva mezi účastníky trvá. Zvláště, když žalovaná argumentovala, že tomu tak došlo technickým pochybením z její strany, za situace, kdy žalobce byl dále vyzýván dopisem k doplacení částek na účet stavebního spoření, se jeví

postup žalované jako velice neprofesionální. Z těchto důvodů, kdy žalobce navíc vystupuje v pozici spotřebitele a žalovaná by v oblasti, kterou spravuje, měla být odborníkem, má soud za to, že náhrada nákladů této nepřisluší, když navíc je i otázkou, zda náklady žalované, která beze sporu disponuje právním oddělením, kdy spor se navíc týká právního výkladu VOP vytvořených žalovanou, jsou účelně vynaloženými náklady ve smyslu ust. § 142 o.s.ř.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Městskému soudu v Praze, prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze dne 10. dubna 2017

Mgr. Karolína Šorbanová v.r.
soudkyně

Za správnost vyhotovení :Vítková

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Naděždy Javůrkové a soudců Mgr. Štěpána Hnaníčka a JUDr. Tomáše Pirka ve věci žalobce Ing. E. [REDACTED] K. [REDACTED] narozeného [REDACTED] bytem [REDACTED] zastoupeného JUDr. Viktorem Rossmannem, advokátem v Praze 1, Senovážné náměstí 1464/6, proti žalované **Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s.**, IČ: 60192852, se sídlem v Praze 2, Bělehradská 128/222, zastoupené JUDr. Ludmilou Pávkovou, advokátkou v Praze 10, Kodaňská 25, o **zaplacení 16.597,36 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10. 4. 2017, č. j. 37 C 45/2016-82,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky JUDr. Ludmily Pávkové náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 5.033,60 Kč.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky 16.597,36 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 20. 10. 2016 do zaplacení (výrok I) a úspěšně žalované náhradu účelně vynaložených nákladů s odkazem na ust. § 150 o. s. ř. nepřiznal (výrok II).

Rozhodl tak o peněžitém požadavku žalobce představujícím zúročení naspořených částek na účtu stavebního spoření od [redacted] do [redacted] který mu žalovaná odmítá přiznat s tím, že právní vztah založený smlouvou o stavebním spoření před tímto obdobím zanikl dosažením naspořené cílové částky.

Vyšel ze zjištění, že k [redacted] uzavřeli účastníci smlouvu o stavebním spoření na cílovou částku [redacted] Kč, jejíž nedílnou součástí byly Všeobecné obchodní podmínky stavebního spoření (dále jen VOP). Ke dni [redacted] došlo k překročení této cílové částky, kdy na účtu bylo naspořeno [redacted] Kč. Žalobce byl v červnu 2014 žalovanou vyzván k doplacení [redacted] Kč s tím, že pokud nemá zájem ve spoření pokračovat, může zdarma smlouvu ukončit. Následně v roce 2014 poukázal na účet částky převyšující smluvené měsíční platby [redacted] Kč, a zůstatek ke dni [redacted] tak činil [redacted]. Nadále byly na účet žalobce připisovány úroky z vkladu, úroky ze státní podpory a naopak odepisovány daně z úroku z vkladu, daně z úroku ze státní podpory a úhrady za roční výpisy; ke dni [redacted] byla z účtu rovněž odečtena úhrada [redacted] Kč za zvýšení cílové částky. V roce 2015 žalobce pokračoval ve spoření, a celkem tak naspořil [redacted] Kč. Dne [redacted] mu žalovaná oznámila, že došlo k naspoření cílové částky, a tedy k ukončení smlouvy o stavebním spoření, a vyzvala jej, aby sdělil, na jaký účet má být cílová částka zaslána. S tímto postupem žalobce nesouhlasil a projevil přesvědčení, že smluvní vztah účastníků nadále trvá.

Za prokázaný vzal rovněž obsah VOP, který následně hodnotil v rámci právního posouzení uvedených skutkových zjištění.

Při hodnocení uvedených skutečností i výkladu VOP soud aplikoval zejména příslušná ustanovení zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření (dále jen zákon), a dospěl k závěru, že účelem smluvního vztahu účastníků, založeného smlouvou o stavební spoření, bylo v souladu s § 1 a § 5 zákona účelové spoření zvýhodněné státní podporou s možností poskytnutí úvěru, a to až do doby naspoření stranami v písemné smlouvě dojednané cílové částky nebo poskytnutím úvěru na financování bytových potřeb do výše této částky. Uzavřel, že k zániku právního poměru mezi účastníky došlo již ke dni [redacted] kdy na účtu žalobce byla přispořena cílová částka, když před tímto datem si účastníci písemně neupravili konečnou částku dle čl. 9 odst. 1 VOP, který stanoví, že stavební spořitelna může na písemnou žádost účastníka zvýšit cílovou částku stavebního spoření. Za situace, kdy žalobce písemně nepožádal žalovanou o zvýšení cílové částky a žalovaná stejným způsobem jeho žádost neakceptovala, právní poměr mezi účastníky zanikl bez dalšího.

Akcentoval, že účelu smlouvy bylo dosaženo, a k jejímu zániku tak došlo již prvním překročením cílové částky. Dle článku 9 odst. 7 VOP nebylo možné dovodit pokračování smluvního vztahu, když smlouva o stavebním spoření je povinně písemná, a tedy i její dodatky a změny lze činit výhradně písemnou formou.

Článek 9 odst. 7 VOP je pak možné vyložit jako úpravu vztahu za situace, kdy dojde z hlediska technického k překročení cílové částky (např. připsáním úroků, státní podpory ze stavebního spoření). Samotné přispoření cílové částky však není přípustné, a v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přispořenou částku, zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru, stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady, vzniklý navýšením cílové částky, stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Není však v souladu se smlouvou ani s VOP, aby přispořená částka byla automaticky považována za novou cílovou částku, když zvýšit cílovou částku stavebního spoření lze jen na písemnou žádost účastníka.

Článek 15 VOP, který se týká pokračování smlouvy, pak aplikovat žalobcem tvrzeným způsobem nelze, když upravuje zcela jinou situaci. Ve smlouvě o stavebním spoření je sjednána cílová

částka, tj. částka, kterou bude mít účastník po určité době k dispozici, část V. VOP řeší tzv. přidělení cílové částky. Účastník je předem nezávazně informován o termínu přidělení cílové částky, neboť nelze předem určit počet účastníků, kteří splní předpoklady pro přidělení cílové částky a objem disponibilních zdrojů. Stavební spořitelna po splnění předpokladů v čl. 12 VOP (uplynutí min. 24 měsíců od uzavření smlouvy, zůstatek na účtu nejméně 40% sjednané cílové částky etc.) účastníka informuje o termínu přidělení cílové částky. Účastník v tuto chvíli nemusí mít o přidělení cílové částky zájem, smlouva proto pokračuje dle sjednaných podmínek. Tato situace však neznamená, že dochází ke zvýšení sjednané cílové částky. Dle názoru soudu I. stupně proto pochybnost o významu dotčených ustanovení VOP nevzniká.

Konstatoval rovněž, že dopis žalobkyně ze dne 16. 6. 2014 nemohl zvrátit již nastalou skutečnost – ukončení právního vztahu k [REDAKCE]

Soud I. stupně tak dospěl k závěru, že žalovaná se nedopustila protiprávního jednání, není tak dána její odpovědnost za škodu, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl dle § 150 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), když důvody hodné zvláštního zřetele shledal v chování žalované po ukončení smluvního vztahu, která dopisem ze dne 16. 6. 2014, připisováním úroků i státní podpory po zániku smlouvy vyvolala v žalobci dojem trvání smlouvy.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné odvolání. Zopakoval či parafrázoval svá žalobní tvrzení i právní argumentaci. Ohradil se zejména proti výkladu článků 9, 15 VOP a opětovně předestřel svá hodnocení, ze kterých dovozuje, že smluvní vztah účastníků nebyl ukončen naspořením cílové částky [REDAKCE] Kč. Akcentoval, že článek 9 odst. 7 VOP umožňuje navýšení cílové částky na částku přespořenou a čl. 15 VOP upravuje pokračování smluvního vztahu i v případech, že se účastníci na cílové částce nedohodnou. Namítl rovněž, že smluvní vztah účastníků je třeba hodnotit s ohledem na jeho spotřebitelskou povahu, když žalovaná s ním uzavřela smlouvu o stavebním spoření jako se spotřebitelem. Jednání žalované spočívající v ukončení právního vztahu je proto třeba hodnotit jako zneužití jejího výhradního postavení v neprospěch spotřebitele, který se jí stal „nepohodlným“ za situace, kdy sjednaná úroková sazba začala být pro ni méně výhodná než u nově uzavíraných smluv obdobného charakteru. Uvedl rovněž, že citované články VOP je třeba hodnotit podle výkladových pravidel spotřebitelských smluv, tedy i podle zásady, že v pochybnostech o jejím významu je třeba vyjít z výkladu, který je pro spotřebitele příznivější (§ 55 odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. - obdobně § 1812 odst. 1 o. z.). Poukázal i na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 3389/2015 ze dne 20. 1. 2016, podle kterého je třeba vykládat právní úkony vyjádřené slovy nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem. Navrhl proto, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že žalované uloží uhradit mu zažalovanou částku a přizná mu i plnou náhradu nákladů řízení.

Žalovaná se včas odvolala do nákladového výroku. Vymezila se proti aplikaci ust. § 150 o. s. ř. a namítl, že před využitím moderačního práva má soud účastníky řízení o svém úmyslu dopředu informovat, aby se k zamýšlenému postupu mohli vyjádřit. Navrhla, aby odvolací soud změnil napadený výrok o nákladech řízení tak, že zaváže žalobce k jejich náhradě. Ve vyjádření k odvolání se pak plně ztotožnila se zamítavým výrokem napadeného rozsudku a navrhla jeho potvrzení.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (ust. § 212, 212a o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Soud prvního stupně provedl dokazování v dostatečném rozsahu, provedené důkazy řádně hodnotil v souladu s ust. § 132 o. s. ř. a učinil správný skutkový závěr, když v odůvodnění rozhodnutí pak v souladu s ust. § 157 odst. 2 o. s. ř. uvedl, které skutečnosti má za prokázané a proč. V jeho odůvodnění jsou skutková zjištění uvedena jasně, přehledně, z nich učiněný skutkový závěr je jejich logickým, výstižným shrnutím a je i dostatečným východiskem pro právní hodnocení věci. Odvolací soud se plně ztotožňuje i s tímto právním hodnocením a v plném rozsahu na ně odkazuje.

Jak správně uvedl prvostupňový soud, za situace, kdy smlouva o stavebním řízení byla uzavřena před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „nový občanský zákoník“ či NOZ⁴), řídí se vztahy účastníků zákonem č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření (§ 3028 odst. 1 NOZ).

Jeví se nadbytečné v plném rozsahu opakovat správný výklad zákonných (§ 1, § 5 zákona) i smluvních ustanovení (čl. 1, čl. 2, čl. 9 a čl. 15 VOP), který prvostupňový soud provedl, a na který může odvolací soud odkázat, přesto poukáže alespoň na některé z nich a shrne jeho základní úvahy.

Strany sporu se rozcházejí v právním posouzení výkladu Smlouvy o stavebním spoření a VOP, resp. v posouzení otázky, zda došlo k zániku smluvního vztahu naspořením cílové částky či nikoliv, tedy zda smluvní vztah účastníků byl dočasný.

Lze plně souhlasit s tím, že k zodpovězení těchto otázek a při výkladu příslušných smluvních ustanovení je třeba vzít v úvahu i účel stavebního spoření, tedy důvod sledovaný státem (zákonodárcem) při vzniku tohoto specifického „bankovního“ produktu (*upraveného proto zvláštním zákonem*), který byl účastníkům (žalobci) nepochybně při uzavírání smlouvy znám.

Smlouva o stavebním spoření je charakteristická prvkem soukromoprávním (vztah banka - klient) i veřejnoprávním (stát – banka - klient). Výše státní podpory v rozhodující míře ovlivňuje atraktivnost stavebního spoření a tím i zájem občanů o tento druh úspor, neboť státní podpora je zákonem stanovena jednotně pro všechny účastníky bez ohledu na to, zda využijí možnosti čerpání úvěru či nikoliv (viz. § 14 zákona o stavebním spoření). Stavební spoření je tedy založeno na tom, že společenství účastníků *po určitou dobu* pravidelně spoří. Po uplynutí této lhůty následuje etapa výběru vkladu, přidělení a čerpání úvěru a profinancování bytové potřeby. Nejedná se tedy o klasický spořicí vkladový účet u banky, ale o účelový spořicí účet u stavební spořitelny, jehož produkt má sloužit účastníku stavebního spoření k zamýšlenému účelu – zajištění bydlení.

Samotný název produktu i skutečnost, že na spoření účastníka přispívá stát prostřednictvím státního příspěvku a je upraven zvláštním zákonem, musí u účastníka vyvolat dojem, že se nejedná pouze o spořicí účet, který mu zajišťuje *trvalé* zvýhodněné zhodnocení jeho finančních prostředků. Byť řada účastníků stavebního spoření si smlouvou o stavebním spoření založila *v podstatě* termínovaný vklad, který jim při splnění zákonných podmínek zaručuje roční státní příspěvek, nelze z toho usuzovat, že se spořitelna a stát prostřednictvím státního příspěvku zavázaly zhodnocovat vložené prostředky do budoucna bez jakéhokoli časového či jiného omezení. Termínované vklady, které umožňují uzavřít banky, a které, jak rovněž vyplývá z jejich názvu, jsou vždy *na dobu určitou* (termín - lhůta, období, stanovený den), představují výhodný produkt pro obě strany smluvního vztahu (banku i vkladatele), když vkladateli (klientu banky) zajišťují výhodnější úrok a bance možnost s těmito prostředky nakládat s menším rizikem, že je klient po tuto dobu bude chtít vyplatit. Představa žalobce, že stavební spoření mu zajistí zvýhodněné financování *po neomezenou dobu* je nedůvodná, nerealistická a z žádných zákonných ani smluvních ustanovení neplyne.

Účastníkem stavebního spoření se stává osoba, která uzavře se stavební spořitelnou písemnou smlouvu o stavebním spoření, ve které se *zaváže ukládat u stavební spořitelny peněžní částky ve smluvené výši*. Doba spoření začíná dnem uzavření smlouvy a končí poskytnutím úvěru nebo vyplacením uspořené částky, státní podpory a úroků z nich, nebo zánikem právnické osoby jako účastníka (§ 5 odst. 1, 14 citovaného zákona).

Cílová částka je podstatnou, zákonem stanovenou náležitostí každé smlouvy o stavebním spoření a vypovídá o *dočasnosti* smluvního vztahu ohraničeného stranami smluvně ujednaným cílem. Co tento pojem znamená, vyplývá i z čl. 1, který stanoví, že smlouva *musí* být uzavřena „na určitou cílovou částku“ a rovněž z čl. 2 VOP, jehož znění plně koresponduje s § 5 odst. 6 zákona o stavebním spoření (ve znění účinném do 31. 12. 2003), podle kterého se rovná součtu přijatých vkladů, státní podpory, úroků z nich a poskytnutého úvěru.

Žádné pochybnosti nevyvolává ani text návrhu na uzavření smlouvy, ze kterého je zřejmé, že žalobce si musel být při uzavírání smlouvy vědom, že od [redacted] se zavazuje měsíčně vkládat na účet [redacted] Kč do doby naspoření *cílové částky* [redacted] Kč, což představuje tzv. rychlou variantu pro její dosažení (splátky činí 0,75% z cílové částky).

Lze rovněž souhlasit s tím, že čl. 9 neumožňuje ani jednomu z účastníků jednostranně navýšit cílovou částku. Její navýšení je vždy podmíněno souhlasem spořitelny a předpokládá písemný návrh a jeho akceptaci; navíc **v dané věci bylo mezi účastníky nesporné, že žalobce písemně o zvýšení cílové částky nežádal**. Dle odst. 7 je *prespoření cílové částky* - což znamená stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší než sjednaná cílová částka - *nepřípustné*. Zbývá část tohoto ustanovení upravuje situaci, kdy klient cílovou částku přesáhne, a jeho smyslem je zjednodušení administrace částek, o které byla cílová částka překročena. Není možné z něj činit závěr, že žalobce bez souhlasu žalované mohl změnit výši cílové částky. Nic na tom nemění ani skutečnost, že žalovaná výzvou k doplacení peněžité částky, tento dojem v žalobci vyvolala.

Odvolací soud se zabýval námitkou žalobkyně poukazující na čl. 15 VOP. Klíčovým se jeví ujednání výslovně podřazené pod heslem **změny** stavebního spoření (bod IV.), dle kterého je přespořování cílové částky nepřípustné, kdy zvýšit tuto částku lze na písemnou žádost účastníka, přičemž stavební spořitelna **může** a nikoliv **musí** požadavku vyhovět. VOP upravují proces *přidělování* cílové částky v bodu V., konkrétně v čl. 11 až 15. Ten je logickým vyústěním toho, že na základě předem neznámého objemu disponibilních zdrojů se stanoví pořadí účastníků stavebního spoření, kterým vznikne nárok na přidělení cílové částky, toliko nezávazně. Stavební spořitelna po splnění předpokladů v čl. 12 VOP (uplynutí min. 24 měsíců od uzavření smlouvy, zůstatek na účtu nejméně 40% sjednané cílové částky atd.) účastníka informuje o termínu přidělení cílové částky. Čl. 15 pak řeší situaci, kdy účastník stavebního spoření neprojevuje součinnost a je pasivní při převzetí cílové částky, ať již tím, že tuto nepřijme, neodevzdá ve stanovené lhůtě prohlášení o přijetí přidělení anebo výslovně přijetí přidělení odvolá. Zde sice VOP výslovně stanoví, že *smlouva pokračuje*, bez konkrétního uvedení za jakých podmínek. Účastník je pak oprávněn kdykoliv využít svá práva z přidělení cílové částky za splnění určitých okolností, o což musí písemně požádat. Článek 15 VOP tedy řeší situaci, kdy se účastník stavebního spoření aktivně či pasivně brání přijetí přidělené cílové částky od stavební spořitelny, což je poněkud nejasně vyjádřeno konstatováním o „pokračování smlouvy“ bez dalšího.

Nedůvodná je i odvolatelova námitka, že smluvní ujednání soud neposuzoval v souladu s § 55 odst. 3 obč. zák. (ve znění účinném od 1. 1. 2001 do 30. 4. 2004) a nepostupoval dle judikatury vyšších soudů, podle které je tak třeba upřednostňovat vůli stran před jejím projevem. Naopak z výše uvedeného lze učinit závěr, že se soud I. stupně zabýval všemi aspekty tohoto právního vztahu, jeho účelem, vůlí stran i možnou motivací účastníků v době jeho vzniku (tj. skutečnou

vůli účastníků bez ohledu na možnou změnu motivace v průběhu jeho trvání). Pro výklad příslušných ustanovení pak přiléhavě aplikoval výklad gramatický, logický i systematický, když jazykový text vyložil jak podle pravidel pravopisných, tak dle umístění sporných výrazů ve VOP (jejich rozdělení na oddíly a články).

Ve shodě s právním názorem soudu I. stupně tak bylo možné uzavřít, že dosažením cílové částky byl naplněn cíl stavebního spoření, a protože nedošlo mezi účastníky k dohodě o stanovení nové cílové částky, smlouva dle § 578 obč. zák. zanikla ke dni [REDAKCE].

Odvolací soud proto postupoval dle § 219 o. s. ř. a napadený rozsudek potvrdil jako věcně správný, včetně správného výroku o náhradě nákladů řízení, s jehož odůvodněním se ztotožňuje. Lze dodat, že ačkoliv soud I. stupně postupoval v rozporu se zásadou předvídatelnosti rozhodnutí (§ 6 věta první o. s. ř.), když nezpřístupnil stranám ohledně rozhodnutí o náhradě nákladů řízení náhled na svou úvahu o možné aplikaci § 150 o. s. ř., pak stanovisko žalované v tomto směru nalezlo odraz v podaném odvolání proti výroku o náhradě nákladů řízení. Odvolací soud nemá důvod odchýlit se od využití moderačního práva, neboť shledal, že v řízení byla zjištěna a prokázána existence důvodů hodných zvláštního zřetele, pro které by konkrétním okolnostem nebylo odpovídající přiznat náhradu nákladů řízení žalované dle § 142 odst. 1 o. s. ř., ačkoliv byla v řízení před soudem I. stupně procesně úspěšná. Vzhledem k tomu, že se žalovaná podílela zásadním způsobem na vyvolání tohoto sporu, kdy matoucím způsobem vyvolala u žalobce dojem, že má vůli v závazku setrvat a pokračovat v něm (viz výše), shledal odvolací soud v daném skutkově jedinečném a výjimečném případě za odůvodněné, aby náklady řízení před soudem I. stupně nesla žalovaná ze svého.

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl podle zásady úspěchu ve věci vyjádřené v ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., když v tomto stádiu řízení již neshledal okolnosti odůvodňující naprosto výjimečnou aplikaci ust. § 150 o. s. ř. (srov. rozsudek ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2811/2013). Přiznal tak zcela úspěšné žalované plnou náhradu účelně vynaložených nákladů, které sestávají ze dvou úkonů právní pomoci po 890 Kč dle § 7 bod 5 a § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. (za vyjádření k odvolání, účast na jednání), dvou paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč (§ 12 odst. 3 vyhl.) a 21 % DPH (§ 137 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 47 odst. 1 písm. a/ a odst. 3 zák. č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty). Celkem tak činí 5.033,60 Kč.

Poučení: Proti výroku o věci samé lze do dvou měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR, a to prostřednictvím soudu I. stupně. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat dovolací soud. Dovolatel musí být zastoupen advokátem. Proti výrokům o nákladech řízení není dovolání přípustné.

Praha 24. října 2017

JUDr. Naděžda Javůrková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Martínková Hana

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Krbka a soudců JUDr. Ivany Zlatohlávkové a JUDr. Pavla Hornáka ve věci žalobce **Ing. E. K.** bytem v [redacted] zastoupeného JUDr. Viktorem Rossmannem, advokátem se sídlem v Praze 1, Senovážné náměstí 1464/6, proti žalované **Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s.**, se sídlem v Praze 2, Bělehradská 128/222 (identifikační číslo 601 92 852), zastoupené JUDr. Ludmilou Pávkovou, advokátkou se sídlem v Praze 10, Kodaňská 558/25, o 16.597,36 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 37 C 45/2016, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2017, č. j. 15 Co 302/2017-124, t a k t o:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2017, č. j. 15 Co 302/2017-124, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10. 4. 2017, č. j. 37 C 45/2016-82, **se ruší** a věc **se** Obvodnímu soudu pro Prahu 2 **vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 10. 4. 2017, č. j. 37 C 45/2016-82, zamítl žalobu, jíž se žalobce po žalované domáhal zaplacení 16.597,36 Kč s 8,05% úroky z prodlení od 20. 10. 2016 do zaplacení, a žalované nepřiznal náhradu nákladů řízení.

Rozsudkem ze dne 24. 10. 2017, č. j. 15 Co 302/2017-124, Městský soud v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil a žalobci uložil zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení 5.033,60 Kč. Po právní stránce odvolací soud uzavřel, že právní vztah ze smlouvy o stavebním spoření bez dalšího zanikl [redacted] kdy byla poprvé

překročena cílová částka spoření, čímž byl splněn účel smlouvy (§ 578 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 /viz § 3028 zákona č. 89/2012 Sb./, dále jen „obč. zák.“). Proto nemůže být žalobce úspěšný, požaduje-li po žalované zaplacení 16.597,36 Kč představující úročení naspořených částek na účtu stavebního spoření od [redacted] do [redacted].

V dovolání, kterým napadl rozhodnutí odvolacího soudu, žalobce namítá, že ze zákona č. 96/1993 Sb. nelze dovodit zánik smlouvy naspořením sjednané cílové částky, takže rozhodující pro posouzení zániku právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření jsou ujednání smluvních stran včetně všeobecných obchodních podmínek. Článek 9 odst. 7, oddílu IV, všeobecných obchodních podmínek měl odvolací soud vyložit tak, že stavební spořitelna – s (presumovaným) výslovným souhlasem účastníka – považuje v případě, kdy zůstatek na účtu je vyšší než sjednaná cílová částka, bez dalšího přespořenou částku za novou cílovou částku. Jestliže výklad pojmu „*smlouva pokračuje*“ v čl. 15 odst. 1 všeobecných obchodních podmínek je podle odvolacího soudu nejasný, měl být vyložen pro žalobce jako spotřebitele příznivěji. Bez významu není ani skutečnost, že žalovaná poté, co sjednaná cílová částka byla naspořena, vyzvala žalobce k dalšímu plnění (doplacení spoření). Navrhl, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve vyjádření ztotožnila s právním posouzením věci, k němuž dospěl odvolací soud. Závazek ze smlouvy o stavebním spoření, která je soukromoprávní smlouvou, zanikl uplynutím doby, na kterou byl omezen, a to naplněním účelu smlouvy, tj. naspořením sjednané cílové částky (§ 578 obč. zák.). Při výkladu čl. 9 odst. 7, oddílu IV, všeobecných obchodních podmínek klade důraz na to, že „*přespoření cílové částky není přípustné,*“ takže následující text je „*reakcí na situaci, kdy ve smlouvě o stavebním spoření je sjednána určitá cílová částka, která je ale z určitého technického důvodu překročena (především připsáním úroku nebo státní podpory); automatické navýšení cílové částky jen odstraňuje možné pochybnosti o tom, zdali částka, která přesahuje sjednanou cílovou částku, ještě spadá do rámce smlouvy o stavebním spoření.*“ Dovolatelova interpretace připouští, že každý další vklad zvyšuje cílovou částku a udržuje tak trvání smluvního vztahu jednostranně dál proti vůli stavební spořitelny. Navrhla, aby dovolací soud dovolání žalobce zamítl.

Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb., dále jen „o.s.ř.“).

Podle § 237 o.s.ř. platí, že – není-li stanoveno jinak – je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Podle § 241a odst. 1 o.s.ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolání nelze podat z důvodu vad podle § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/ a b/ a § 229 odst. 3.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (srov. § 239 o.s.ř.).

Jelikož rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, závisí na vyřešení otázky hmotného práva (trvání právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření), která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena a kterou žalobce spolu

s vymezením předpokladu přípustnosti dovolání řádně identifikoval (§ 237, § 241a odst. 1, 2, 3 o.s.ř.), je dovolání přípustné. Již na tomto místě je třeba předeslat, že Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 29. 6. 2016, sp. zn. 33 Cdo 340/2015, otázku, zda smlouva o stavebním spoření zakládá právní vztah na dobu určitou či neurčitou, neřešil, neboť posuzoval jen okruh výpovědních důvodů stavební spořitelny.

Stavební spoření je vymezeno jako *účelové* spoření spočívající v přijímání vkladů od účastníků stavebního spoření, v poskytování úvěrů účastníkům stavebního spoření, a v poskytování státního příspěvku fyzickým osobám - účastníkům stavebního spoření [srov. § 1 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění zákona č. 83/1995 Sb. (dále jen „zákon č. 96/1993 Sb.“), tj. v době rozhodné pro posouzení nároků ze smlouvy o stavebním spoření z 30. 1. 2001].

Podle § 5 zákona č. 96/1993 Sb. uzavře účastník se stavební spořitelnou písemnou smlouvu o stavebním spoření (dále jen „smlouva“), ve které se zaváže ukládat u stavební spořitelny peněžní částky ve smluvené výši (odstavec 1). Cílová částka se rovná součtu přijatých vkladů, státní podpory, úroků z nich a poskytnutého úvěru (odstavec 6). Doba spoření začíná dnem uzavření smlouvy a končí poskytnutím úvěru nebo vyplacením uspořené částky, státní podpory a úroků z nich, nebo zánikem právnické osoby jako účastníka (odstavec 14).

Odvolací soud převzal skutkový stav zjištěný v řízení před soudem prvního stupně a vyšel z toho, že žalobce a žalovaná uzavřeli [redacted] smlouvu o stavebním spoření s cílovou částkou [redacted] Kč. Součástí smlouvy byly všeobecné obchodní podmínky stavebního spoření, schválené rozhodnutím Ministerstva financí z 26. 10. 1995, č. j. 322/61065/1995, ve znění dodatku schváleného 29. 4. 1997, č. j. 352/31708/1997 (dále též jen „VOP“), definující závazek žalobce naspořit dohodnutou částku, kterou bude mít po určité době k dispozici, spojenou s nárokem na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření. Podle oddílu IV čl. 9 VOP byla žalovaná oprávněna „na písemnou žádost účastníka ... zvýšit cílovou částku stavebního spoření. Úhradu ve výši 1% z částky, o kterou byla cílová částka zvýšena, účtuje stavební spořitelna k tíži účastníka.“ (odst. 1). „Po přidělení cílové částky ji lze zvýšit jen tehdy, nebylo-li zahájeno její vyplácení a vzdal-li se účastník všech práv, která mu vyplývala z dosaženého přidělení.“ (odst. 2). „Jiné změny smlouvy podléhají písemnému schválení stavební spořitelny, která je může vázat na splnění určitých podmínek.“ (odst. 6). „Přespořením cílové částky se rozumí stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Přespoření cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady (viz odstavec 1) vzniklý navýšením cílové částky stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět.“ (odst. 7). Oddíl V (čl. 11 až 15) VOP upravoval přidělení cílové částky v případech jejího zvýšení dohodou nebo změnou varianty stavebního spoření. Žalobce ke dni [redacted] naspořil částku [redacted] Kč, v roce [redacted] na účet stavebního spoření nepřevedl nic, v roce [redacted] – poté, co dopisem z [redacted] žalobce vyzvala k doplacení spoření s tím, že může smlouvu zdarma ukončit, nemá-li o spoření zájem – přijala žalovaná na účet stavebního spoření další platbu, takže zůstatek k [redacted] byl ve výši [redacted] Kč. Žalovaná připisovala úroky z vkladů, úroky ze státní podpory a naopak odepisovala daně z úroků z vkladu, daně z úroků ze státní podpory a úhrady za roční výpisy. Ke dni [redacted] byla z účtu odečtena částka [redacted] Kč (úhrada za zvýšení cílové částky). Žalobce spořil na účet stavebního spoření i v roce 2015 (konečná naspořená částka činila [redacted] Kč). O zvýšení cílové částky podle čl. 9 odst. 1 VOP žalobce žalovanou

nepožádal. Dopisem z 15. 5. 2015 žalovaná oznámila žalobci, že naspořil cílovou částku, čímž smlouva o stavebním spoření skončila, a vyzvala ho, aby sdělil číslo bankovní účtu, kam by převedla naspořenou částku.

Smlouva o stavebním spoření je soukromoprávní smlouvou upravující majetkové vztahy smluvních stran, tj. účastníků stavebního spoření a stavební spořitelny. Uzavírá se na určitou cílovou částku, které lze dosáhnout ukládáním pravidelných měsíčních nebo mimořádných vkladů účastníka navyšovaných o státní podporu, úroky z vkladů a státní podpory nebo poskytnutím úvěru spořitelnou, resp. kombinací těchto způsobů, a tím dochází k naplnění účelu právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření. To, že je upravena zákonem č. 96/1993 Sb., který do právního poměru smluvních stran vsazuje prostřednictvím podpory státu při spoření prvek veřejnoprávní, nevylučuje použití občanského zákoníku jako legislativního základu všech občanskoprávních vztahů založených na zásadách právní rovnosti a autonomie vůle jejich subjektů. Jsou-li určité otázky řešeny odchylně právní úpravou stanovenou zvláštními právními předpisy, mají tyto zvláštní právní předpisy přednost před úpravou občanským zákoníkem; pokud však neobsahují úpravu určitých otázek buď vůbec, anebo v plném rozsahu, použije se podpůrně úprava občanského zákoníku (§ 1 odst. 2, § 2 obč. zák.). Již na tomto místě lze odmítnout námitku dovolatele, podle níž se soudy dopustily nepřipustné retroaktivity, jestliže „*v době uzavření smlouvy o stavebním spoření neexistovalo spojení mezi zákonem o stavebním spoření a občanským zákoníkem.*“

Zákon č. 96/1993 Sb. – jak správně dovozuje odvolací soud – charakterizuje institut stavebního spoření cílem (účelem); účastníci po určitou dobu spoří, aby poté obdrželi při splnění dohodnutých podmínek úvěr nebo výplatu naspořené peněžní částky s příslušenstvím a státní podporou. Na dočasnost smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření však nelze usuzovat z vymezení cíle spoření; to ostatně vyplývá z ustanovení § 5 odst. 6 zákona č. 96/1993 Sb., který – není-li v individuálním případě sjednáno jinak – konec doby spoření, tj. zánik právního vztahu smlouvou založeného, spojuje nikoliv s naspořením sjednané cílové částky, ale s vyplacením uspořené částky, státní podpory a úroků z nich.

Způsoby, jimiž zaniknou subjektivní práva a povinnosti tvořící obsah právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření, vyplývají ze smluvních ujednání a ze všeobecných obchodních podmínek. Pro odpověď na otázku, zda zánik nastává okamžikem, kdy účastník spořením dosáhl cílovou částku, tj. uplynutím doby ve smyslu § 578 obč. zák., je rozhodující výklad oddílu IV čl. 9 odst. 7 ve spojení s dalšími ustanoveními VOP (§ 35 odst. 2 obč. zák.).

Podle oddílu I čl. 1 odst. 2 a čl. 2 odst. 1, 2 VOP je cílová částka, kterou bude mít účastník po určité době k dispozici, podstatnou složkou právního úkonu; tvoří ji vklady účastníka, připsaná státní podpora a připsané úroky z vkladů a ze státní podpory (tzv. zůstatek na účtu), a úvěr ze stavebního spoření ve výši rozdílu mezi cílovou částkou a zůstatkem na účtu. Začátek a konec doby spoření stanovily všeobecné obchodní podmínky ve shodě s tím, co vyplývá z § 5 odst. 14 zákona č. 96/1993 Sb. [„...*začíná dnem uzavření smlouvy a končí vyplacením vkladů účastníka, státní podpory a úroků z nich nebo poskytnutím úvěru (tj. dnem uzavření úvěrové smlouvy) nebo zánikem právnické osoby jako účastníka*“]. Oddíl IV čl. 9 VOP „*Zvýšení a snížení cílové částky, změna varianty*“ rozlišuje ve vztahu ke zvýšení cílové částky, kterou má vždy za změnu smlouvy o stavebním spoření, dva případy: **a)** zvýšení dohodou smluvních stran při splnění předpokladů pro přidělení cílové částky (srov. oddíl V čl. 12 VOP) a **b)** zvýšení tzv. přespořením, což je stav (obecně deklarovaný jako nepřipustný), kdy zůstatek na účtu převyšuje sjednanou cílovou částku, **a to nejen v důsledku připsání úroků nebo státní podpory, ale i přijetím plateb od účastníka na účet**

stavebního spoření. Aniž by se vyžadoval (dodatečný) souhlas stavební spořitelny, platí, že novou cílovou částkou se stává zůstatek peněžních prostředků na účtu s tím, že 1% z rozdílu mezi původní cílovou částkou a zůstatkem náleží stavební spořitelně (srov. oddíl I čl. 5 odst. 2 VOP). Nesouhlasí-li účastník se zúčtováním 1% z rozdílu mezi původní cílovou částkou a zůstatkem, má spořitelna právo smlouvu vypovědět. Část V („Přidělení cílové částky“) čl. 12 až 15 VOP se na danou věc nevztahují; týkají se zvýšení cílové částky dohodou účastníků a změny varianty stavebního spoření.

V projednávané věci tedy platí, že ujednání o „automatickém“ navyšování cílové částky pokračujícím spořením žalobce a přijímáním jeho plateb žalovanou na účet stavebního spoření, jež nepopírá účel smlouvy o stavebním spoření, vylučuje úvahu o omezení trvání právního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření ve smyslu § 578 obč. zák.

Lze uzavřít, že otázku, pro niž bylo dovolání přípustné, vyřešil odvolací soud v rozporu s tím, co je uvedeno shora. Nejvyšší soud napadené rozhodnutí podle § 243e odst. 1 o.s.ř. zrušil; protože kasační důvody se vztahují i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil i je a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta druhá, o.s.ř.).

Soudy nižších stupňů jsou vázány právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta první, § 226 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 24. 4. 2019

JUDr. Pavel Krbek v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Viktor Kramář, DiS.